VOORSTEL AAN DE RAAD: Raadsvergadering d.d. 10 september 2024

NR.: RI-24-00971

Onderwerp: Natuurrealisatie Weerterbos	Agendapunt	**10.**
	Raadsvoorstel-nummer	**2024-55**

Voorstel:

1. In te stemmen met het beschikbaar stellen van middelen t.b.v. natuurontwikkeling
2. In te stemmen met dekking € 200.000,00 uit begrotingsruimte 2024

Burgemeester en wethouders van Nederweert,

De secretaris,	De burgemeester,
drs. J.C.T. (Johan) Bakens	B.M.T.J. (Birgit) Op de Laak

Portefeuillehouder(s)	: Wethouder Meessen	Afdeling	: REO
		Auteur	: S. Lemmens
Datum	: 13 augustus 2024		
Bijlage(n)	: Aanvraag omvorming Manegelocatie Weerterbos		

Rapportage bij: Natuurrealisatie Weerterbos
Raadsvoorstel nr: RI-24-00971
Raadsvergadering d.d. 10 september 2024

Voorstel
1) In te stemmen met het beschikbaar stellen van middelen t.b.v. natuurontwikkeling
2) In te stemmen met dekking €200.000,- uit begrotingsruimte 2024

Inleiding
Het Weerterbos is een belangrijk onderdeel van het Natura-2000 gebied Weerter- en Budelerbergen. Met name aan de zuidzijde van het Weerterbos zijn de overgangen tussen natuur en landbouw op plekken erg abrupt en zitten deze functies elkaar in de weg. Bemesting en ontwatering van landbouwpercelen hebben een negatief effect op de stikstof- en verdrogingsgevoelige natuur in het Weerterbos. Aan de randen van Natura-2000 gebieden, de zogenaamde bufferzones, wordt, op basis van vigerend beleid, gezocht naar mogelijkheden die bijdragen aan de instandhouding en uitbreiding van natuur.

Het Limburgs Landschap en Stichting ARK willen de manegelocatie omvormen naar natuur, in de vorm van bosaanplant. Specifiek gaat het daarbij ook om percelen die nu nog in gebruik zijn als paardenweide, die vanaf de jaren ‘70 in regulier landbouwkundig gebruik is geweest. Daarvoor was het bos. Door het intensieve gebruik is er sprake van een zeer beperkte ecologische waarde. Bovendien had deze manege vergunning voor 700 kg ammoniakuitstoot per jaar. Dit betreft een - ten opzichte van veehouderijlocaties kleinere hoeveelheid ammoniak, waardoor de manege geen zogenaamde piekbelaster is. De maatregelen om piekbelasters te beëindigen zijn hierdoor niet van toepassing. Desalniettemin draagt de ligging pal tegen de Natura-2000 grens bij aan de te hoge depositie van stikstof in het gebied.

In het project wordt door de initiatiefnemers ook de hydrologie aangepakt. Sloten in het projectgebied zorgen er nu nog voor dat water zo snel mogelijk het gebied wordt uitgevoerd. Door het dempen van deze sloten, wordt water langer vastgehouden en kan het gebied gaan fungeren als klimaatbuffer. Tot slot worden, na de nodige grondverbeteringen, zo’n 26.500 stuks bosplantsoen aangeplant, met onder andere haagbeuk, zomer- en wintereik, fladderiep, maar ook struikvormers als vuilboom, hazelaar en sleedoorn.

Voorliggend project is ook bij de Provincie Limburg ingediend onder de regeling Versnellingsvoorstellen Transitie Landelijk Gebied. De Provincie Limburg heeft de aanvraag gehonoreerd en inmiddels de subsidiebeschikking verstrekt. De motivering hiervoor was dat de aankoop van de manege eraan bijdraagt dat indirect geen stikstof meer wordt neergeslagen op het Natura-2000-gebied Weerter- en Budelerbergen en Ringselven omdat de aangekochte percelen worden ingericht als natuur. Hierdoor kunnen er in de toekomst geen activiteiten meer plaatsvinden waardoor directe stikstofneerslag op het naastgelegen N2000-gebied aan de orde is. De provinciale bijdrage bedraagt: € 266.714,97. Met deze subsidie vanuit de Provincie is het totaal beschikbare budget: € 468.000,-. Vanwege tegenslagen o.a. door asbestverontreiniging is het tekort € 200.000,-. Voor dat laatste deel doet de stichting Limburgs Landschap een beroep op de gemeente Nederweert.

Beoogd effect
Het project gaat om het treffen van natuurmaatregelen om reden van natuurbehoud direct naast een N2000-gebied, als passende maatregel ten behoeve van de instandhoudingsdoelen daarvan.
Concreet betekend dit de realisatie van 10 hectare natuur, 26.500 stuks bosplantsoen.

Argumenten
1.1 Beoogde omvorming past binnen het inspiratiekader vitaal buitengebied
Voorliggende locatie valt in het gebiedspaspoort Beekdal. De beekdalen worden gekenmerkt door een open landschap met grasland en bouwland. Voor de beekdalen geldt de opgave vanuit de Kaderrichtlijn water om alle oppervlakte en grondwater een goede kwaliteit te laten hebben. Tegelijkertijd ligt er de doelstelling om te komen tot 10% groenblauwe dooradering in het landelijk gebied. In het inspiratiekader is susteemhelstel opgeschreven als belangrijkste opgave. Systeemherstel wordt bereikt door het creëren van meer ruimte en vernatting als onderdeel van robuuste ecologische structuren. Voorliggend project voldoet hieraan.

1.2 Robuuster maken natura 2000
Een gezonde natuur is van belang voor een leefbare leefomgeving waar bewoners, bezoekers en flora en fauna zich thuis voelen. Het behalen van natuurdoelstellingen is daarbij leidend. Voor Natura-2000 gebieden zijn natuurbeheersplannen richtinggevend. Bij het Weerterbos gaat het dan met name om verminderen van stikstofdepositie en het tegengaan van verdroging. Het is daarnaast van belang om te werken aan robuuste bufferzones t.b.v. betere overgang tussen landbouwgronden en natuur.
Ook de mogelijke uitbreiding van het Nederweerterriet heeft een bijdrage aan de biodiversiteit in het gebied.

1.3 Vermindering stikstof
Stikstofreductie is noodzakelijk voor het behoud van kwetsbare natuurgebieden.

- Herstel van habitats: Overmatige stikstofdepositie leidt tot verzuring en vermesting van bodems, wat schadelijk is voor gevoelige habitats zoals heidevelden en hoogveen. Het terugdringen van stikstofuitstoot helpt deze habitats te herstellen.
- Wettelijke verplichtingen: Nederland is gebonden aan Europese regelgeving omtrent de bescherming van Natura 2000-gebieden. Het niet voldoen aan deze verplichtingen kan leiden tot juridische sancties en verlies van Europese subsidies.
- Gezondheidseffecten: Vermindering van stikstofuitstoot heeft ook positieve effecten op de volksgezondheid, aangezien stikstofdioxide en fijnstof luchtvervuiling veroorzaken die ademhalingsproblemen en andere gezondheidsklachten kunnen verergeren.

1.4 Tegengaan klimaatverandering
Natuurontwikkeling speelt een belangrijke rol in de strijd tegen klimaatverandering door koolstofopslag te bevorderen in o.a. bossen, veengebieden en graslanden. Deze ecosystemen nemen grote hoeveelheden CO_2 op en helpen zo de opwarming van de aarde te vertragen. Daarnaast zijn gezonde ecosystemen essentieel voor waterbeheer, omdat ze waterstromen reguleren, overstromingsrisico's verminderen en de waterkwaliteit verbeteren. Verder vergroten robuuste natuurgebieden de veerkracht tegen extreme weersomstandigheden, zoals hitte, droogte en zware regenval, door temperatuur te reguleren, schaduw te bieden, en bodemerosie te voorkomen.

1.5 Mogelijkheden vergroening gemeente Nederweert
Aangezien de gemeente Nederweert niet over grondposities beschikt om bos aan te leggen biedt deze samenwerking ons wel de mogelijkheid om te voldoen aan de wens om meer groen aan te leggen. Het beheer en onderhoud zal worden ondergebracht bij de stichting Het Limburgs Landschap.

1.6 Nationale bossenstrategie
De aanleg van nieuw bos past volledig in de nationale bossenstrategie. De kern van de bossenstrategie is om 10% meer bos aan te leggen in de periode tot 2030.

1.7 Toerisme en recreatie
Goed beheerde en toegankelijke natuurgebieden trekken toeristen en recreanten aan, wat de lokale economie kan stimuleren. Dit leidt tot meer werkgelegenheid in sectoren zoals horeca, toerisme, en detailhandel. Natuurgebieden bieden ook mogelijkheden voor duurzame vormen van recreatie, zoals wandelen, fietsen en vogels spotten, die minder impact hebben op het milieu maar bijdragen aan de economische activiteit in de regio.

Kanttekeningen
1.1 Staatssteun
Bij de nog te verlenen subsidie is sprake van staatssteun. De beoogde subsidie zal worden verleend onder toepassing van artikel 53 (steun voor cultuur en instandhouding van het (natuur)erfgoed) van de verordening EU nr. 651/2014 van 14 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het verdrag van de interne markt verenigbaar worden verklaard (PbEU L187/1 van 26 juni 2014). Dit is reeds getoetst door de Provincie Limburg bij de provinciale subsidie, reeds is toegekend en verstrekt.

Uitvoering
Zodra het budget ter beschikking is gesteld zal de subsidieaanvraag worden afgehandeld conform de vigerende subsidieverordening.

Voor de uitvoering van het project zelf wordt verwezen naar het inrichtingsplan in de bijlage. De gronden kunnen in het plantseizoen 2025/2026 in samenwerking met Stichting ARK worden ingericht en in beheer worden genomen bij Het Limburgs Landschap.

Communicatie en participatie
Over de inrichting van deze percelen zal in nauwe samenwerking met de stichting Limburgs Landschap, ARK en Provincie via de gangbare kanalen worden gecommuniceerd. We willen van de start van de aanplant een feestelijke gelegenheid maken, waarbij we Gedeputeerde(n) en bestuurders van de stichtingen uitnodigen

Financiële gevolgen
De eigen bijdrage vanuit Limburgs Landschap/ARK bedraagt € 200.000,-
De bijdrage vanuit de Provincie bedraagt € 266.714,97,-
Hoogte subsidieverzoek: € 200.000,-

Grootboeknr	Kosten-soort	Inkomsten /Uitgaven	Structureel/ Incidenteel	2023	2024	2025	2026	Dekking
		Uitgaven	Incidenteel		€ 200.000			Begroting sruimte

Bijlagen:

- **Aanvraag omvorming Manegelocatie Weerterbos**

Concept raadsbesluit

De raad van de gemeente Nederweert

Overwegende dat de gemeente Nederweert de wens heeft meer natuur te ontwikkelen;

Overwegende dat in de begroting 2024 geen middelen zijn gereserveerd voor natuurontwikkeling;

Gezien het voorstel nr. 2024-55 van het college van burgemeester en wethouders d.d. 18 juni 2024.

Gelet op dat het initiatief bijdraagt aan natuurontwikkeling;

Besluit
1) In te stemmen met het beschikbaar stellen van middelen t.b.v. natuurontwikkeling
2) In te stemmen met dekking €200.000,- uit begrotingsruimte 2024

Aldus besloten in de openbare vergadering van 10 september 2024,

De raadsgriffier,	De voorzitter,
W. Voorter	B.M.J.T. Op de Laak